

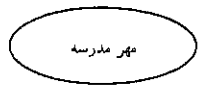
امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

شهر یور سال تحصیلی ۹۸-۹۷

رشته‌های: تفسیر، تاریخ، فلسفه، کلام، اخلاق، امامت، معنویت و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۷

بازگشت صبح ۱۰	نوبت ۱۵	مدت زمان ۹۰ دقیقه
بازگشت صبح ۱۰	نوبت ۱۷	مدت زمان ۹۰ دقیقه

شماره نام مستأجر	نوع سند	نوع وثوق
شماره نام مستأجر دوم	نوع سند	نوع وثوق

شماره	۳۹۷۱/۰۴
تاریخ	۱۳۹۷/۱۰/۲۴
موضوع	فقه ۱
مدرس	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
محل	جلد دوم: اجاره، ضمان، مضاربه، قرض، ودیعه و وقف

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد شناسایی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- به کسی که در اجاره اعیان و در اجاره برای انجام عملی، استحقاق اجرت پیدا می‌کند، و کسی که با اجاره، استحقاق منفعت پیدا می‌کند به ترتیب چه عنوانی إطلاق می‌شود؟

۰/۵

- الف. مستأجر - اجیر - مؤجر
- ب. مؤجر - اجیر - مستأجر
- ج. مؤجر - مستأجر - اجیر
- د. اجیر - مؤجر - مستأجر

۲- عبارت «أن المال فی المضاربه یبقی علی ملک مالکة و یعمل العامل فیہ مقابل قسم من الريح» و «فإن الأرباح فی المضاربه من البداية تكون بین الطرفين حسب الاتفاق» به ترتیب به تفاوت عقد مضاربه با کدام قسم از معاملات اشاره دارد؟

۰/۵

- الف. قرض - اجاره
- ب. اجاره - قرض
- ج. قرض - بیع
- د. رهن - اجاره

۳- با فرض این که در عقد قرض، اشتراط أجل فقط حق قرض گیرنده باشد، آیا قرض دهنده می‌تواند از قبض دین قبل از حلول أجل امتناع کند؟ چرا؟

۰/۵

- الف. لا، لآنه لا یصدق الإشتراط من ناحية الدائن
- ب. نعم، لآنه یصدق الإشتراط من ناحية الدائن
- ج. نعم، لآنه یصدق الإشتراط من ناحية المدين
- د. لا، لآنه لا یصدق الإشتراط من ناحية المدين

۴- اگر کسی زمینی را برای مسجد وقف کند، آیا زمین موقوفه از ملک او خارج می‌شود؟

۰/۵

- الف. بین الأصحاب اختلاف و المشهور خروجها
- ب. بین الأصحاب اختلاف و المشهور عدم خروجها
- ج. لا إشکال فی خروج العين الموقوفة للمساجد من ملک الواقف
- د. لا إشکال فی عدم خروج العين الموقوفة للمساجد من ملک الواقف

۵- با توجه به عبارت «عدم ضمان المستأجر للعین للقصور فی المقتضى» مقصود از مقتضى و قصور آن از اثبات ضمان برای ید مستأجر را توضیح دهید.

۱

۶- حکم اجاره عین مستأجره توسط مستأجر به دیگری، در دو حالت اشتراط مالک به مباشرت مستأجر در استیفای منافع و عدم اشتراط مذکور را با ذکر دلیل توضیح دهید.

۲

۷- به سؤالات زیر درباره ضمانت پاسخ دهید.
الف) ضمانت تبرعی را تعریف کنید.

۲

ب) اگر ضمان تبرعی مستلزم اهانت به مضمون عنه شود، از جهت وضعی و تکلیفی چه حکمی دارد؟

۸- به سوالات زیر درباره عقد مضاربه پاسخ دهید.

الف) آیا عقد مضاربه با اشتراط عدم فسخ، لازم می‌شود؟ چرا؟

۲

ب) اگر مشروط علیه با شرط عدم فسخ عقد مضاربه مخالفت و آن را فسخ کرد، از دیدگاه مصنف فعل او از جهت وضعی و تکلیفی چه حکمی دارد؟

۹- دلیل شرطیت عین بودن مال، و صحت شرعی تملک آن، برای صحیح بودن عقد قرض را توضیح دهید.

۲

۱۰- به سوالات زیر درباره عقد ودیعه پاسخ دهید.

الف) تصرفات ودعی در ودیعه چه حکمی دارد؟ چرا؟

۲

ب) آیا صحیح است مالک به کسی که مال خود را در نزد او به ودیعه می‌گذارد، اذن تصرف در آن را بدهد؟

۱۱- به سوالات زیر درباره وقف پاسخ دهید.

الف) از دیدگاه مصنف آیا صحت وقف متوقف بر قصد قربت است؟ چرا؟

۲

ب) بعضی از فقهای امامیه با این دو مقدمه: «أن الوقف صدقة و كل صدقة يشترط فیها قصد القرية» برای اثبات اشتراط قصد قربت در صحت وقف استدلال کرده‌اند، ارزیابی مصنف از استدلال ایشان چیست؟

* سؤال زیر مختص طلاب غیر حضوری مکاتبه‌ای می‌باشد:

۱۲- با توجه به عبارت «و المعروف أن الصدقة عقد تحتاج إلى إيجاب و قبول و المناسب التفصیل بین مواردھا» تفصیل مورد نظر مصنف در عبارت مذکور را توضیح دهید.

۲

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

شهریور سال تحصیلی ۹۶-۹۷

رشته‌های: تفسیر، تاریخ، فلسفه، کلام، اخلاق، املات، مهدویت و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۶

مهر مدرسه

شماره	بسته کتابی ۹ صبح	نوبت ۱۵	مدت زمان ۹۰ دقیقه
نوع	بسته کتابی ۹ صبح	نوبت ۱۷	مدت زمان ۹۰ دقیقه

شماره نام	نوبت	نوع
شماره نام	نوبت	نوع

کتاب	۳۹۶۳/۰۶
کتاب	۱۳۹۷/۰۶/۰۶
کتاب	فقه ۱
کتاب	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
کتاب	جلد دوم: اجاره، ضمان، مضاربه، قرض، ودیعه و وقف

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۰/۵

۱- لزوم عقد اجاره حق متعاقدين است يا حکم عقد؟ آیا با تقایل متعاقدين عقد اجاره منفسخ می شود؟

- الف. حق - بله
- ب. حق - خیر
- ج. حکم - بله
- د. حکم - خیر

۰/۵

۲- در عقد ضمان عدم فلس درباره کدام یک از طرفین عقد شرط است؟ چرا؟

- الف. مضمون له - عدم ممنوعیت تصرف در ذمه اش
- ب. مضمون له - ممنوع بودن تصرف در اموالش
- ج. ضامن - عدم ممنوعیت تصرف در ذمه اش
- د. ضامن - ممنوع بودن تصرف در اموالش

۰/۵

۳- عبارت «معامله بین طرفین تتضمن دفع المال من أحدهما و العمل من الآخر مع اقتسام الربح» به کدام یک از عقود اشاره دارد؟

- الف. ضمان
- ب. مضاربه
- ج. قرض
- د. ودیعه

۰/۵

۴- آیه شریفه «وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ» (بقره: ۲۸۰) مستند کدام یک از شرایط عقد قرض است؟

- الف. عدم لزوم التسدید بالعین المقترضه
- ب. عدم لزوم تحدید قرض بأجل معین
- ج. عدم جواز المطالبه مع الاعسار
- د. عدم اعتبار تعیین مقدار المال

۱/۵

۵- کیفیت دلالت روایت «سألت أبا عبد الله (عليه السلام) عن الرجل يؤاجر بيته فيباع فيه الخمر، قال: حرام أجره» بر اعتبار اباحه منفعتی که مستأجر در عقد اجاره از آن بهره می برد را بیان کنید.

.....

.....

.....

۲

۶- چرا در عقد اجاره، خيار مجلس، حيوان و تأخير ثابت نیست، اما خيارات دیگر مانند غبن ثابت است؟

.....

.....

.....

.....

۷- با توجه به عبارت «أن المضاربة تلزم باشتراط عدم الفسخ، فلوجوب الوفاء بالشرط المستفاد من قوله (عليه السلام) المسلمون عند شروطهم» به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف) با توجه به منافات اشتراط عدم فسخ با مقتضای عقد مضاربه، چرا شرطیت آن در عقد مذکور باطل نیست؟

ب) با توجه به جایز بودن عقد مضاربه، چگونه با استناد به روایت مذکور در سؤال، لزوم وفاء به آن را می توان ثابت کرد؟

۸- با ملاحظه این که هر یک از عقود بیع و قرض مشتمل بر تملیک به عوض هستند، تفاوت آن دو از دیدگاه شیخ انصاری چیست؟

۹- با استناد به آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا» (نساء: ۵۸) به سؤالات زیر درباره عقد ودیعه پاسخ دهید.

الف) آیا ردّ ودیعه به صاحب آن در صورتی که مؤمن نباشد، واجب است؟ چرا؟

ب) آیا ردّ ودیعه به صاحب آن در صورتی که صاحب ودیعه غاصب باشد، واجب است؟ چرا؟

۱۰- با توجه به عبارت محقق حلی «الوقف عقد ثمرته تحییس الاصل و اطلاق المنفعة» آیا ایشان قبول را در وقف شرط می دانند؟ چرا؟

۱۱- با توجه به عبارت «أن الوقف تملیک و لا یعقل تملیک المعدوم لان الملكية صفة وجودية تستدعی محلاً موجوداً» به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف) استدلال قائلین به شرط وجود موقوف علیه در وقف چیست؟

ب) نقد مصنف به دلیل قائلین شرط وجود موقوف علیه در وقف را بیان کنید.

* سؤال زیر مختصّ طلاب غیر حضوری مکاتبه ای می باشد:

۱۲- عناوین فقهی حبس، سکنی، عمری و رقبی را تعریف کنید.

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲ اداره سنجش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و تقدیرات پیرامون سؤالات امتحانی می باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می باشد.»

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیمسال اول ۹۲-۹۳

رشته فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، مذهب و امامت ورودی مهر ۹۲

مهر مدرسه

رده‌بندی:		
مست: ۸۰ دقیقه	نمره: ۱۷	مست: ۱۰ صبح
مست: ۹۰ دقیقه	نمره: ۲۰	مست: ۱۰ صبح
نمره بر حروف	نمره بر عدد	نمره بر نام صحیح اول
نمره بر حروف	نمره بر عدد	نمره بر نام صحیح دوم

کد امتحان:	۳۹۲۱/۱۰
تاریخ:	۱۳۹۲/۱۰/۱۹
زمان:	فقه ۱
کتاب:	دروس تهجدیه فی الفقه الاستدلالی
موضوع:	جلد دوم: کتب اجاره (ص ۱۰۷-۱۳۰)، ضمان (ص ۱۷۸-۱۶۱)، مضاربه، قرض (ص ۲۲۱-۲۱۱)، ودیعه (ص ۲۷۲-۲۶۵) و وقف (ص ۵۶۴-۵۴۱)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرتان: ..... استان: .....

۰/۵

۱- چرا در صورت امتناع یکی از طرفین از تسلیم در اجاره، طرف دیگر هم حق امتناع دارد؟ ج ۲ ص ۱۲۴

- الف. لإجماع الأصحاب علی جواز الامتناع.
- ب. لكونه مقتضى استحباب عدم الملكية.
- ج. لأنه مقتضى الشرط الضمنى الارتكازى.
- د. لعدم الدليل على لزوم التسليم فى الاجارة.

۰/۵

۲- در کدام مورد «ضامن حق رجوع به مضمون عنه» را دارد؟ ج ۲ ص ۱۷۶

- الف. إذا أبرأ المضمون له ذمة المضمون عنه.
- ب. إذا ضمن بإذن المضمون عنه و تحقق الأداء.
- ج. إذا ضمن بغير إذن المضمون عنه و تحقق الأداء.
- د. إذا ضمن بإذن المضمون عنه و لم يتحقق الأداء.

۰/۵

۳- کدام گزینه بیانگر فرق بین «اجاره و مضاربه» است؟ ج ۲ ص ۲۱۴

- الف. إن الأرباح فى الإجارة دون المضاربة تكون بين الطرفين حسب الاتفاق.
- ب. إن الأرباح فى المضاربة دون الإجارة تكون للمالك و للعامل الأجرة.
- ج. إن الأرباح فى الإجارة دون المضاربة تكون للعامل و للمالك الأجرة.
- د. إن الأرباح فى المضاربة دون الإجارة تكون بين الطرفين حسب الاتفاق.

۰/۵

۴- آیا می توان منافع را قرض داد؟ چرا؟ ج ۲ ص ۲۳۰

- الف. بله، زیرا منافع نیز مملوک هستند.
- ب. بله، زیرا تدریجی الحصول هستند.
- ج. خیر، زیرا قبض آنها ممکن نیست.
- د. خیر، زیرا تملیک آنها ممکن نیست.

۰/۵

۵- کدام ویژگی در صاحب امانت موجب می شود که برنگرداندن امانت به صاحب آن جایز باشد؟ ج ۲ ص ۲۶۸

- الف. اگر غاصب باشد.
- ب. اگر کافر باشد.
- ج. اگر قاتل باشد.
- د. اگر فاسق باشد.

۶- دلیل جواز بیع وقف در صورت «إذا أحرز أن الواقف فى غير المساجد، لاحظ حين الوقف عنواناً خاصاً فى العين و فُرِضَ زوالُ ذلك العنوان» چیست؟ ج ۲ ص ۵۵۵ و ۵۵۸

۰/۵

- الف. لضيق الجعل من البداية.
- ب. لانصرافه عن مثل الفرض.
- ج. لكون الوقف فيها فكاً للملك.
- د. لكونه القدر المتيقن من أدلة الجواز.

۲

۷- چهار شرط از «شرایط عوضین» در اجاره را بنویسید. ج ۲ ص ۱۱۳

جواب: ۱. معلوم باشند، ۲. قدرت بر تسلیم آنها باشد، ۳. مملوک باشند، ۴. انتفاع از عین با بقاء آن ممکن باشد، ۵. منفعت مباح باشد، ۶. عین برای استیفاء منفعت از آن قابلیت داشته باشد، ۷. مستأجر بتواند از عین اجاره شده بهره برداری نماید. (چهار شرط هر کدام ۰/۵ نمره)

۸- چگونگی «عدم تنافی اجاره در عبادات با لزوم قصد تقرب در آنها» را بیان نمایید. ج ۲ ص ۱۲۸ و ۱۲۹

جواب: در اجاره‌ی بر عبادات در واقع اجاره بر انجام عمل با قصد قربت واقع شده است نه فقط انجام عمل، بنابراین اجیر زمانی استحقاق اجرت را پیدا می‌کند که عمل را با قصد قربت انجام دهد و اجاره سبب تأکید قصد قربت او می‌شود [یا به عبارت دیگر اجیر عمل را به قصد قربت اتیان می‌نماید و قصد قربت را به خاطر به دست آوردن اجرت اتیان می‌کند و اجاره داعی بر داعی می‌شود و برای صحت اعمال عبادی لازم نیست که قصد قربت به طور محض برای خداوند تعالی باشد، بلکه اگر برای اغراضی مثل طلب رزق و باران و به دست آوردن اجرت هم باشد، اشکالی ندارد.]

۹- کیفیت دلالت روایت «عن ابي عبد الله عليه السلام: رجل يموت وعليه دين فيضمنه ضامن للغرماء، فقال: إذا رضی به الغرماء فقد برئت ذمة المیت» بر عدم لزوم بلوغ و اختیار در مضمون عنه را تبیین نمایید. ج ۲ ص ۱۷۲ و ۱۷۴

جواب: در این روایت میت بودن مضمون عنه صحیح دانسته شده است با اینکه شخص میت هیچ اختیار و اراده‌ای از خودش ندارد، پس به طریق اولی بالغ و مختار نبودن او مشکلی برای ضمانت ایجاد نمی‌کند.

۱۰- چرا «مضاربه» با مرگ هر یک از «مالک یا عامل» باطل می‌شود؟ ج ۲ ص ۲۲۲

جواب: ۱. زیرا در صورت مرگ مالک مال به ورثه‌ی او منتقل می‌شود و ابقاء آن مال - که حالا ملک ورثه است - در دست عامل به عنوان مضاربه نیاز به عقد جدید دارد (۱ نمره) و نیز مالک فقط به عامل اذن در تصرف داده است پس با مرگ عامل، مضاربه باطل می‌شود و تصرف دیگران، بدون اذن جدید جایز نیست. (۱ نمره)

۱۱- دلیل غیر روایی دو حکم مذکور در عبارت «لا يجوز تأجيل الدين عند حلوله بزيادة و يجوز تعجيل المؤجل بإسقاط بعضه» را بنویسید. ج ۲ ص ۲۳۴ و ۲۳۵

جواب: ۱. دینی که زمان ادای آن فرا رسیده و حال شده است را نمی‌توان با افزودن بر مقدارش، تأخیر انداخت زیرا؛ اینکه مقدار بیشتری را به خاطر تأخیر قرار دهند، ربا است.

۲. دینی که زمان ادای آن فرا نرسیده است و مؤجل است را با پرداخت زودتر از موعد، می‌توان از مقدارش کم کرد زیرا؛ مشکلی مانند ربا در آن وجود ندارد.

۱۲- دلیل دو حکم مذکور در عبارت «لا يجوز للودعي فسخ الوديعة إذا اشترط عدم الفسخ و لكن مع الفسخ يفسخ» را تبیین کنید. ج ۲ ص ۲۶۸ و ۲۷۰

جواب: [اگر در عقد ودیعه شرط شود که ودعی حق فسخ آن را ندارد، این شرط صحیح است و ودعی باید به آن پایبند باشد] دلیل: وفاء به شرط لازم است [و روایت «المسلمون عند شروطهم» بر لزوم وفاء به این شرط دلالت دارد]. (۰/۷۵ نمره) اگر با وجود این شرط، ودعی عقد ودیعه را فسخ کرده، عقد فسخ می‌شود، دلیل: روایت مذکور فقط بر حکم تکلیفی یعنی وجوب پایبندی به شرط دلالت دارد و بر حکم وضعی یعنی عدم تأثیرگذاری فسخ دلالت نمی‌کند. (۰/۷۵ نمره) (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۳- مدعا و دلیل مذکور در عبارت «و اما تحقق الوقف بالمعاطاة فلأنه بعد صدق عنوان الوقف عرفاً يكون مشمولاً لإطلاق دليل الإضاء كقوله عليه السلام الوقوف تكون على حسب ما يوقفها أهلها» را تبیین کنید. ج ۲ ص ۵۴۸

جواب: مدعا: وقف بصورت معاطاة نیز واقع می‌شود و لازم نیست که ایجاب و قبول لفظی داشته باشد. (۰/۷۵ نمره)
دلیل: زیرا هنگامی که وقف بصورت معاطاة جاری شود عرفاً به آن وقف گفته می‌شود و بعد از صدق عرفی مشمول عموماً صحت وقف می‌شود مانند روایت «الوقف على حسب يوقفها أهلها» که بر هر عقدی که عرفاً به آن وقف گفته شود صدق می‌کند. (۰/۷۵ نمره)

۱۴- با توجه به عبارت «إن الوقف تملك و لا يعقل تملك المعدم، و القبض شرط في صحة الوقف و هو متعذر مع انعدام الموقوف عليهم» دو دلیل قائلین به اعتبار وجود موقوف علیه و پاسخ مصنف به آن را بنویسید. ج ۲ ص ۵۵۳

جواب: دلیل قائلین به اعتبار وجود موقوف علیه: ۱. وقف عبارت است از تملیک نمودن به دیگری پس برای تحقق آن باید موقوف علیه وجود داشته باشند تا تملیک به آنان محقق شود. (۰/۵ نمره) ۲. یکی از شرایط صحت وقف قبض است پس اگر موقوف علیه وجود نداشته باشند، این شرط صحت محقق نمی‌شود و در نتیجه وقف نیز تحقق نمی‌یابد. (۰/۵ نمره)

پاسخ مصنف: ۱. تملیک و ملکیت از امور اعتباری هستند و اعتبار آنها نیازمند وجود فعلی افراد نیست بلکه می‌توان افراد غیر موجود را مالک در نظر گرفت و به آنان تملیک کرد. (۰/۵ نمره) ۲. در صورت وقف بر افراد معدوم می‌توان قبض را تا زمان وجود آنان تأخیر انداخت و مشکلی هم پیش نمی‌آید زیرا فوریت در قبض شرط نیست [با اگر هم فوریت در قبض شرط باشد، متولی وقف یا حاکم شرع می‌توانند آن وقف را قبض نمایند]. (یک دلیل ۰/۵ نمره)

* سوالات زیر مختص طلاب غیر حضوری می‌باشد:

۱۵- دلیل ثبوت «خیار عیب و غبن» در اجاره را تبیین نمایید. ج ۲ ص ۱۲۳ و ۱۲۴ (مجازی)

جواب: دلیل ثبوت این دو خیار، شرط ضمنی در تمام عقود است که شامل اجاره هم می‌شود، به این معنا که وقتی انسان چیزی را معامله می‌کند، تمام عقلاء معیوب نبودن عوضین و مغبون نشدن در معامله را شرط می‌دانند و به این انگیزه که مال معیوب نیست و او مغبون نمی‌شود، وارد معامله می‌شوند و در صورت تخلف این شرط، برای او خیار فسخ را ثابت می‌دانند. (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۶- دو تفاوت میان «وقف» و «حبس» را بنویسید. ج ۲ ص ۵۵۹ و ۵۶۰ (مجازی)

جواب: ۱. در وقف، عین موقوفه از ملک مالکش خارج می‌شود ولی در حبس بر ملک مالکش باقی است. (۰/۷۵ نمره) ۲. در وقف تأیید شرط است ولی در حبس شرط نیست. (۰/۷۵ نمره)

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال اول ۹۹-۱۳۹۸

زمان: ۷۰ دقیقه	تاریخ: ۱۵ شهریور	صفحه: ۱۰	موضوع: فقه
زمان: ۹۰ دقیقه	تاریخ: ۱۷ شهریور	صفحه: ۱۰	موضوع: فقه

رشته‌های فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، اندیشه، ادبیات عرب، مشاوره خانواده، تربیت و بی‌سرمه ۹۸

کد امتحان:	۳۹۸۱/۰۵
تاریخ آزمون:	۱۳۹۸/۱۰/۲۲
عنوان:	فقه ۱
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
محدوده:	جلد دوم: اجاره (ص ۱۰۷-۱۲۰)، ضمان (ص ۱۶۹-۱۷۸)، مضاربه (ص ۲۲۳-۲۱۱) فرض (ص ۲۲۵-۲۲۴) و ذبیحه (ص ۲۷۲-۲۶۵) و قضا (ص ۵۴۴-۵۳۱)
حذفیات:	ندارد

نام مدرسه

نام خانوادگی	نام پدر	کد ملی
شهرتاریخ	درجه علمی	استان

نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... شهرتاریخ: ..... درجه علمی: ..... استان: .....

۱- حکم و دلیل مشهور در «اجاره معاطاتی» را تعیین نمایید. ج ۲ ص ۱۱۳ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۵-۹۶)

الف. جایزه الا عند التصرف للاجماع

ب. جایزه عند التصرف للروایات

ج. غیر جایزه للسیره المتشرعه

د. غیر جایزه مطلقاً للاجماع

۲- با مال مضاربه، در چه زمانی، مالک سهم خودش از سود می‌شود؟ ج ۲ ص ۲۱۹ (مجازی نیمسال دوم ۹۲-۹۱)

الف. بعد ظهور الربح و تحویل الجنس بالنقد

ب. بعد ظهور الربح و الانضاض

ج. بعد ظهور الربح و القسمة

د. بمجرد ظهور الربح

۳- انتضای قاعده نسبت به «حلول دین» در هریک از دو صورت «موت بدهکار» و «موت طلبکار» به ترتیب چیست؟ ج ۲ ص ۲۴۱ و ۲۳۷ (امتحانات متمرکز مجدد ۹۴-۹۳)

الف. حال نمی‌شود - حال نمی‌شود.

ب. حال می‌شود - حال نمی‌شود.

ج. حال نمی‌شود - حال می‌شود.

د. حال می‌شود - حال می‌شود.

۴- از آنکه صحیح در مورد لزوم قبول در تحقق حبس بر «شخص» و «جهت» به ترتیب کدام است. ج ۲ ص ۵۵۹

الف. لا یجب - لا یجب

ب. یجب - یجب

ج. یجب - لا یجب

د. یجب - یجب

۵- چه زمانی لازم بود عقد اجاره حکم فسخ به تقایل یا تخلف شرط را با ذکر دلیل آن بنویسید. ج ۲ ص ۱۱۲ - ۱۱۰

جواب: فسخ اجاره در هر دو صورت جایز است و دلیل انفساخ اجاره با تقایل آن است که حق دو طرف عقد اجاره از جهت لزوم مامله فقط مربوط به آنان است و حکم لزوم تعدد خاص شرعی نیست بلکه حقی است که برای متعاقبین جعل شده است و مانند هر حق دیگری از طرف صاحب حق قابل اسقاط است. دلیل انفساخ اجاره با تخلف شرط آن است که عرفاً جعل شرط به تعلیق لزوم عقد به تحقق شرط در خارج برمی‌گردد و وقتی شرط در خارج محقق نشد التزامی به عقد ایجاد بود، به عبارت دیگر عقد همراه شرط به این معنی است که شرط در فرض تخلف شرط برای خودش خیار جعل کرده است.

۶- روایت «الرجل یستأجر الدار ثم یؤجرها بأكثر مما استأجرها به؟ قال: لا یصلح ذلک» تبیین کنید آیا مستأجر عین می‌تواند، عین را با اجرتی غیر از جنس اجرتی که خودش باید بدهد، به دیگری اجاره دهد؟ چرا؟ ج ۲ ص ۱۲۵ و ۱۲۶ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۴-۹۳)

جواب: (۵ نمره) زیرا بر اساس این روایت نمی‌تواند عین را با اجرتی بیش از آن چه خودش اجاره کرده، اجاره دهد و زمانی «اجرت بیشتر» صادر می‌شود که جنس هر دو اجرت - یعنی اجرتی که خودش باید بپردازد و اجرتی که باید از دیگری بگیرد - یکی باشد و فقط مقدار یکی بیشتر از دیگری باشد، ولی اگر اجرتی که می‌خواهد بگیرد از نظر جنس کاملاً متفاوت با اجرتی باشد که باید بپردازد، اینجا اصلاً «اجرت بیشتر» صدق نمی‌کند تا اجاره دادن ممنوع شود. (۵ نمره)

۱/۵

۷- در حکم بیع گناهی «ضمان» کدام است، برای فرض فقدان هر یک از سه شرط یک مثال بزنید. ج ۲ ص ۲۱۳ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۲-۹۳) ضامن بگوید: انا ضامن ان اذن لی فلان (یا انا ضامن ان لم یف المدیون دینه). (نمره ۰/۷۵) ضامن بگوید: اقرض فلانا و انا ضامن. (نمره ۰/۷۵) ضامن یکی از دو یا چند دین مضمون عنه را ضمانت کند. (نمره ۰/۷۵)

۱/۵

۸- الف: در مقابل ضمان قرض گیرنده به همان مقدار مال به ملکیت طرف دوم (قرض گیرنده) در می آید ولی در مضاربه مال در ملکیت مالک مضاربه می ماند و عامل فقط قسمتی از سود را صاحب می شود. (نمره ۰/۷۵) ب: در اجیر [که عامل است] فقط اجرت خواهد گرفت ولی در مضاربه از ابتدا سود بین طرف (مالک و عامل) به حسب تقسیم می شود. (نمره ۰/۷۵)

۱

۹- در صورت شرط عدم فسخ، به حکم روایت «المسلمون عند شروطهم» وفای به شرط لازم و واجب خواهد بود. (۱ نمره) ج: در «قرض» را در ضمن یک مثال توضیح دهید. ج ۲ ص ۲۲۸ (امتحانات تکمیلی نیمسال اول ۹۶-۹۷) ج: برای کسی بر ذمه دیگری ثابت است. (نمره ۰/۵) ب: در خصوص مطلق برقرار است، زیرا هر قرضی دین است (سبب تحقق دین می شود) اما بعضی دین قرض نیستند، مثل قرض با شرط فسخ است و سبب ازدواج است نه قرض. (نمره ۰/۵)

۱/۵

۱۰- در مورد روایاتی که از آنها جواز «ربا» در قرض استفاده می شود را بنویسید. ج ۲ ص ۲۳۳ ج: در صورت راجح بلکه حسن می شمارد ناظر به موردی است که منفعت در ضمن قرض شرط می شود. ج: کسی و شرعی را با مثال تعریف کنید. ج ۲ ص ۲۶۹ و ۲۷۲ (امتحانات نیمسال اول ۸۹-۸۸ و دوم ۹۰-۸۹) (سجاری شهریور ۹۱-۹۲) ج: خود مالک چیزی از ملکش را به امانت نزد ودعی بپردازد. مثل اینکه مالک کتابش را نزد ودعی به ودیعه و امانت بگذارد. ج: شارع مقدس در موردی، انسان را امانتدار قرار دهد. مثلاً در بیعت لقطه، شارع اذن فرموده است که انسان می تواند لقطه را بردارد و آن را تحفظ و امانت دهد. (نمره ۰/۷۵)

۱

۱

۱۱- در جواز بیع عین موقوفه را نوشته و بیان کنید آیا این جواز در مورد بیع مساجد هم جاری است؟ ج ۲ ص ۵۵۴ و ۵۵۵ ج: در جواز بیع عین موقوفه عبارت است از اینکه عین موقوفه خراب شده باشد به طوری که همان استفاده از عین موقوفه در این صورت ممکن نیست. بیع را در صورتی که منافع بیشتری در فروش باشد داده باشد و یا ... (هر کدام ۰/۷۵ نمره) ج: وقف شده جایز نیست زیرا شرط بیع ملکیت است و مساجد ملک کسی نیستند تا فروختن آن ممکن باشد. (نمره ۰/۵)

۱/۵

تکلیف طلاب غیر حضوری مکاتبه ای می باشد:

۲

۱۲- سلطنت، استدلال کسانی که به استناد این قاعده، قبول در وقف را لازم می دانند را بیع دهید. ج ۲ ص ۵۴۵ ج: هر کسی نسبت به بدست آوردن ملک و مالک چیزی شدن سلطنت دارد که اگر بخواهد مالک شود و اگر سلطنت نداشته می شود انسان بر نفس خود سلطنت دارد و اگر قرار باشد شیئی که وقف شده به خواست موقوفه کننده جزء اموال او قرار گیرد خلاف است پس باید او هم اعمال اراده نماید و قبول کند. (۱ نمره)

شماره پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۱۴۴۳ معاونت آموزش آگاه دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحان می باشد. بصورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می باشد.

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

فهرست سال شهریور ۹۶-۹۵

رشته فلسفه، علوم، تاریخ، اخلاق، مدیریت، انسانیات و ادبیات عرب و روسی مهر ۹۵

۳۹۵۳/۰۵

۱۳۹۶/۰۶/۰۷

فقه ۱

دروس التمهیدیه فی الفقه الاستدلالی

جلد دوم: اجاره (ص ۱۳۰-۱۰۷)، ضمان (ص ۱۷۸-۱۶۹)، مضاربه (ص ۲۲۳-۲۱۱)، قرض (ص ۲۴۱-۲۲۵)، ودیعه (ص ۲۷۲-۲۶۵) و وقف (ص ۵۶۱، ۵۶۴)

مضاربه	صباح ۹	نوبت ۱۳	مدت آزمون ۶۵ دقیقه
تاریخ	صباح ۹	نوبت ۱۷	مدت آزمون ۸۰ دقیقه
تاریخ	صباح ۹	نوبت ۲۰	مدت آزمون ۹۰ دقیقه

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- کدام خیار در اجاره ثابت است؟ ج ۲ ص ۱۲۲

- الف. خیار حیوان
- ب. خیار تأخیر
- ج. خیار عیب
- د. خیار مجلس

۰/۵

۲- شوعیت کدام اصطلاح ضمان، به دلیل سپره عقلاء است؟ ج ۲ ص ۱۷۱ و ۱۷۲

- الف. التعهد بالدين للغير بنحو ينتقل من ذمة الضامن الى ذمة المضمون عنه.
- ب. التعهد بالدين والمال بنحو انتقاله من ذمة المضمون عنه الى ذمة الضامن.
- ج. ضم ذمة الى ذمة بحيث تعود ذمة الضامن والمضمون عنه مشغولتين للمضمون له ويحق له الرجوع.
- د. التعهد بالمال للغير وتحمل مسؤوليته من دون اشتغال ذمة الضامن بالفعل وبرائة ذمة المضمون عنه.

۰/۵

۳- کدام مورد شرط صحت «قرض» است؟ ج ۲ ص ۲۲۹

- الف. عدم السفة في خصوص المقرض
- ب. عدم الفس في خصوص المقرض
- ج. عدم الفس في خصوص المقرض
- د. عدم السفة في خصوص المقرض

۰/۵

۴- در چه صورتی وجوب رد ودیعه به صاحب ودیعه ساقط می شود؟ ج ۲ ص ۲۶۸

- الف. غاصب بودن صاحب ودیعه
- ب. کافر بودن صاحب ودیعه
- ج. مفلس بودن صاحب ودیعه
- د. فاسق بودن صاحب ودیعه

۰/۵

۵- در عبارات «الاجارة من العقود اللازمة التي لا تنفسخ الا بالتقایل أو بالفسخ عند اشتراط الخيار أو تخلف الشرط» دلیل قسمت های مشخص شده را تبیین کنید. ج ۲ ص ۱۱۰ تا ۱۱۲ - ۲ نمره

۲

جواب: دلیل انفساخ اجاره با تقایل: حق دو طرف عقد اجاره از جهت لزوم معامله فقط مربوط به آنان است و حکم به لزوم تعبد خاص شرعی نیست بلکه حقی است که برای متعاقبین جعل شده است و مانند هر حق دیگری از طرف صاحب حق قابل اسقاط است. انفساخ اجاره با تخلف شرط: عرفاً جعل شرط به تعلیق لزوم عقد به تحقق شرط در خارج برمی گردد و وقتی شرط در خارج محقق نشد التزامی به عقد نخواهد بود، به عبارت دیگر عقد همراه شرط به این معنی است که شرط در فرض تخلف شرط برای خودش خیار جعل کرده است.

۶- ضمن توضیح عبارت «يشترط في الضمان التنجيز على المشهور و ثبوت الدين في ذمة المضمون عنه و تعين الدين» به سؤالات زیر پاسخ دهید. ج ۲ ص ۱۷۳ - ۲ نمره

۲

الف) وجه اعتبار ثبوت دين در ذمه مضمون عنه چیست؟

جواب: زیرا ضمان، نقل ما في الذمة به ذمه دیگری است، پس باید چیزی ثابت باشد تا از یک ذمه به ذمه دیگری انتقال یابد. (۰/۵ نمره)

ب) برای فرض فقدان هر یک از سه شرط ذکر شده در عبارت یک مثال بزنید.

تنجيز: ضامن بگوید: انا ضامن ان اذن لی فلان (یا انا ضامن ان لم یف المديون دینه). (۰/۵ نمره)

ثبوت دين: ضامن بگوید: اقرض فلانا و انا ضامن. (۰/۵ نمره)

تعين دين: ضامن یکی از دو یا چند دين مضمون عنه را ضمانت کند. (۰/۵ نمره)

۷- با توجه به عبارت «يشترط في المضاربة تعيين الحصنة من الربح و عدم تردها و عدم كونها مجهولة و أن يكون تعيينها بنحو الكسر المشاع» به سؤالات زیر پاسخ دهید. ج ۲ ص ۲۱۶ و ۲۱۷ - ۲ نمره

۲

الف) دلیل هر کدام از عبارات «عدم تردها» و «أن يكون تعيينها بنحو الكسر المشاع» را بیان نمایید.

جواب: عدم تردها: حصه مردد وجودی ندارد که قابل تملیک باشد. (۰/۷۵ نمره)

أن يكون ... : چون تعیین حصه مقوم و جزء تعریف مضاربه است و اگر مبلغ مشخصی تعیین گردد، مصداق اجاره یا جعالة خواهد بود. (۰/۷۵ نمره)

ب) برای عبارت «عدم كونها مجهولة» یک مثال ذکر کنید.

جواب: مثال «عدم كونها مجهولة»: مالك به عامل بگوید: «ضاربتك بحصة تساوي الحصة المجهولة في مضاربة فلان» در فرضی که هیچ یک حصه آن جعاله را بزنی دانند. (۰/۵ نمره)

۸- دلیل عدم تنافی روایت «خیر القرض ما جر منفعة» با حرمت «ربای قرضی» و دلیل صدور این روایت را بیان کنید. ج ۲ ص ۲۳۳ - ۲۴

نمره

۲

جواب: این روایت مربوط می‌شود به مواردی از منفعت و زیادی که بدون شرط کردن در متن عقد توسط قرض گیرنده به مقرض پرداخت شود و شاهد این حمل روایاتی است که تفصیل داده‌اند.

دلیل صدور: رد بر نظر فقهایی از غیر شیعه است که منفعت داشتن «قرض» حتی در فرض عدم اشتراط را نادرست دانسته‌اند.

۹- دلیل لازم الوفاء بودن شرط «عدم فسخ تا أجل معین» در ضمن عقد «ودیعه» چیست؟ چرا لزوم وفاء با جایز بودن این عقد تنافی

ندارد؟ ج ۲ ص ۲۷۰ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: الف. روایت «المسلمون عند شروطهم» ب. وجوب وفای به شرط، عام بوده و اختصاص به شروط مذکور در ضمن عقد لازم ندارد.

۱۰- عبارت «يستدل على اعتبار القبول في الوقف باستصحاب عدم ترتب الأثر و بأن إدخال الشيء في ملك الغير بدون رضاه خلاف

القاعدة» را تبیین نمایید. ص ۵۴۵ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: بعضی از فقها «وقف» را عقد دانسته و در نتیجه قائل به وجوب قبول در آن شده‌اند، و به دو دلیل بر این امر استدلال کرده‌اند: ۱- استصحاب: قبل از قبول، وقف واقف اثری از آثار وقف را نداشته است، بعد از وقف شک می‌کنیم که آیا بدون قبول آثار وقف ایجاد شده است یا خیر، استصحاب عدم تحقق آن آثار جاری می‌شود. ۲- قاعده سلطنت: هر کسی نسبت به مالک چیزی شدن مختار است که اگر بخواهد مالک آن شود و اگر نخواهد مالک نشود در حالی که وقف بر خلاف این قاعده است.

* سؤالات زیر مختص طلاب غیر حضوری «مجازی و مکاتبه‌ای» می‌باشد:

۱۱- فرقی «اجاره» با «مضاربه» چیست؟ ص ۲۱۳ و ۲۱۴ - ۱ نمره

۱

جواب: در اجاره تمام سود برای مالک است و به اجیر اجرت داده می‌شود اما در مضاربه سود طبق توافق، برای هر دو طرف - یعنی مالک و اجیر - است.

۱۲- دلیل عقد بودن «ودیعه» چیست؟ ج ۲ ص ۲۶۷ - ۱ نمره

۱

جواب: چون صرف ایجاد مودع برای تحقق آن کافی نیست بلکه باید ودعی نیز آن را قبول کند و گرنه قانون سلطنت مخالفت می‌شود چون ودعی نسبت به کار و تعهدات خود مختار نخواهد بود.

۱۳- با توجه به عبارت «إن الوقف تملیک و لا یعقل تملیک المعدوم، و القبض شرط فی صحّة الوقف و هو متعذر مع انعدام الموقوف

عليهم» دو استدلال قائلین به «اعتبار وجود موقوف علیهم» و پاسخ مصنف به یکی از آن دو را بنویسید. ج ۲ ص ۵۵۳ - ۲ نمره

۲

جواب:

دلیل قائلین به اعتبار وجود موقوف علیهم: ۱. وقف عبارت است از تملیک نمودن به دیگری پس برای تحقق آن باید موقوف علیهم وجود داشته باشند تا تملیک به آنان محقق شود. ۲. یکی از شرایط صحّت وقف، قبض است پس اگر موقوف علیهم وجود نداشته باشند، این شرط صحّت محقق نمی‌شود و در نتیجه وقف نیز تحقق نمی‌یابد. (هر دلیل ۰/۵ نمره و جواب ۱ نمره)

پاسخ مصنف: ۱. تملیک و ملکیت از امور اعتباری هستند و اعتبار آنها نیازمند وجود فعلی افراد نیست بلکه می‌توان افراد غیر موجود را مالک در نظر گرفت و به آنان تملیک کرد. ۲. در صورت وقف بر افراد معدوم می‌توان قبض را تا زمان وجود آنان تأخیر انداخت و مشکلی هم پیش نمی‌آید زیرا فوریت در قبض شرط نیست [یا اگر هم فوریت در قبض شرط باشد، متولی وقف یا حاکم شرع می‌توانند آن وقف را قبض نمایند].

* سؤالات زیر مختص طلاب غیر حضوری «مکاتبه‌ای» می‌باشد:

۱۴- مراد از «مقتضی» و «قصور» آن را در عبارت «أما عدم ضمان المستأجر للعین لو تلفت بلا تعد و لا تغریط فلقصور فی المقتضی»

تبیین کنید. ج ۲ ص ۱۱۹ - ۱/۵ نمره

جواب: مقتضی: قاعده ید. قصور مقتضی: این مقتضی شامل ید مستأجر نمی‌شود چون مستندش فقط سیره عقلا می‌باشد امضا شده توسط شارع به قرینه عدم ردع شارع است و سیره عقلا شامل امثال ید مستأجر نمی‌شود.

۱۵- در فرض «إذا كان الدين موجلا و مات الدائن» حکم «أجل دين» چیست؟ دلیل غیر روایی آن را بنویسید. ج ۲ ص ۲۴۱ و ۱/۵ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: أجل به حال خود باقی می‌ماند و ورثه قبل از سررسیدن أجل حق مطالبه ندارند.

دلیل: نامعتبر شدن أجل به واسطه موت، حکمی برخلاف قاعده است بنابراین به مورد نص (موت مدیون) اکتفا می‌شود.